

Έπι τῇ μνήμῃ μεγάλου Ὁμολογητοῦ Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας μας (26 ΙΒ΄)

Ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος Σάρδεων Γενναῖος Ὑπερασπιστὴς τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων

ΕΝΑΣ μεγάλος καὶ ἐν πολλοῖς ἄγνωστος στὸ εὐρύτερο Πλήρωμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας εἶναι ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος, Ἐπίσκοπος Σάρδεων, ὁ Ὁμολογητής.

Γεννήθηκε τὸ ἔτος 754 στὰ Οὐζαρα τῆς Λυκαονίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ εὐκατάστατους. Ἡ Λυκαονία τοποθετεῖται μεταξὺ Καππαδοκίας καὶ Πισιδίας, μὲ πρωτεύουσα τὸ Ἰκόνιο.

Ἀπὸ μικρὸς ἐπιδόθηκε στὴν μάθησι τῶν ἱερῶν γραμμάτων στὴν γενέτειρά του, ὄντας φιλομαθὴς καὶ ὀξύνους. Ἀργότερα δὲ μετέβη στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου γιὰ ἀνώτερες σπουδές. Ὁ ἰσχυρὸς καταρτισμὸς του, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν καλωσύνη τοῦ χαρακτήρος του, τὸν ἀνέδειξαν ἄνθρωπο βαθεῖας εὐσεβείας καὶ ἐγκρατείας, προσηλωμένο μὲ ζῆλο στὸ Βιβλικό, Πατερικὸ καὶ Ὁμολογητικὸ πνεῦμα τῆς ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Ὅταν ἐπέστρεψε στὴν γενέτειρά του ἀφιερώθηκε ἄνευ διαταγμοῦ στὴν Μοναχικὴ Πολιτεία σὲ Μονὴ τῆς περιοχῆς του, ὅπου διέπρεψε ἐπὶ ἀρετῇ, σοφίᾳ καὶ χάριτι. Αὐτὸ εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ χειροτονηθῇ σταδιακὰ Διάκονος καὶ Πρεσβύτερος καὶ νὰ ἀποκτήσῃ φήμη φωτισμένου Πνευματικοῦ πατρός, καθοδηγητοῦ καὶ διδασκάλου τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Ζωῆς τῆς ἁγίας

Πίστεως. Θεία νεύσει, σὲ ἡλικία τριάκοντα τριῶν μόλις ἐτῶν, χειροτονήθηκε Ἐπίσκοπος ἀπὸ τὸν Ἅγιο Ταράσιο Κωνσταντινουπόλεως τὸ Πάσχα τοῦ ἔτους 787 καὶ τοποθετήθηκε στὴν χηρεύουσα περιφανῆ Μητρόπολι τῶν Σάρδεων, ἡ ὁποία εἶχε ὑποστῆ πολλά δεινὰ κατὰ τὴν προηγηθεῖσα περίοδο τῆς εἰκονομαχικῆς αἰρέσεως.

Ὁ Ἅγιος, ὡς Μητροπολίτης Σάρδεων, ἔλαβε μέρος στὴν συγκληθεῖσα τὸ ἴδιο ἐκεῖνο ἔτος τῆς χειροτονίας του Ἁγία Ζ΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο στὴν Νίκαια τῆς Βιθυνίας, καὶ μὲ τὶς θεόσοφες, πολύτιμες καὶ ἐμβριθεῖς παρεμβάσεις του σὲ ὅλες σχεδὸν τὶς Συνεδρίες Αὐτῆς συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴν ὀρθὴ κατεύθυνσι τῶν συζητήσεων καὶ ἐργασιῶν καὶ στὴν διατύπωσι τοῦ Ὁροῦ Αὐτῆς ὑπὲρ τῶν Ἁγίων Εἰκόνων καὶ κατὰ τῆς δεινῆς καὶ βλασφημίου αἰρέσεως τῆς Εἰκονομαχίας.

Οἱ ἀπόψεις του καταναγάζονταν ἀπὸ τὸ γνήσιο Πατερικὸ καὶ Παραδοσιακὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἦθος του ἐλαμπρύνετο ἀπὸ σεμνότητα καὶ ἐπιείκεια· γιὰ τὸν λόγο αὐτό, συντάχθηκε ἄνευ ἐπιφυλάξεως μὲ τὸν Ἅγιο Ταράσιο στὸ ζήτημα τῆς ἀμέσου ἀποδοχῆς στοὺς Θρόνους τῶν ὄσων ἐκ τῶν εἰκονομάχων ἐπισκόπων ἐξεδήλωσαν μετάνοια καὶ ἐνώθησαν στὴν Ὁρθοδοξία. Ἐπίσης, ὁ Ἅγιος ἀνέγνωσε τὰ Πρακτικὰ τῆς τετάρτης Συνεδρίας τῆς Ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὑπέγραψε δὲ τὸν Ὁρθόδοξο Ὁρο στὴν τελευταία Συνεδρία Αὐτῆς.

Ἡ ὄλη του παρουσία καὶ σύνεσις ἐκτιμήθηκε βαθύτατα ἀπὸ τοὺς Βασιλεῖς Εἰρήνην καὶ Κωνσταντῖνο, ὥστε τὸν ἀπέστειλαν ὡς Πρέσβυ γιὰ σημαντικὴ ὑπόθεσι τῆς Αὐτοκρατορίας στὴν Συρία.

Μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασι αὐτῆς, ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος ἐπέστρεψε στὸ ἀγαπητὸ Ποίμνιό του στὶς Σάρδεις καὶ ἀφωσιώθηκε στὴν διακονία αὐτοῦ. Ὁ χαρισματικὸς καὶ δυναμικὸς λόγος του οἰκοδομοῦσε, στήριζε καὶ ἐνίσχυε τοὺς ἀδυνάτους στὴν Πίστι, ἐνῶ ἡ ἀγάπη καὶ φιλανθρωπία του ἀνακούφιζε τοὺς ἐνδεεῖς καὶ ἀναγκασμένους.

Ὁ Ἅγιος προσέφερε τὴν προστασία του σὲ μία νεαρὰ κόρη, τὴν ὁποίαν μάλιστα ἔκτειρε Μοναχῆ, προκειμένου αὐτὴ νὰ ἀποφύγῃ τὴν δυνάστευσι τῆς ἀπὸ πλούσιο καὶ ἰσχυρὸ εὐγενῆ τῶν Σάρδεων. Ἐκεῖνος κατέφυγε παραπονούμενος κατὰ τοῦ Ἁγίου στὸν Αὐτοκράτορα Νικηφόρο τὸν Α΄, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ Ἱερὸς Εὐθύμιος, μετὰ δέκα τέσσερα ἔτη εὐκλεοῦς ποιμαντορίας, νὰ σταλῇ στὴν πρώτη του ὑπὲρ δικαιοσύνης Ἐξορία τὸ ἔτος 803 στὴν μακρυνὴ Παταλλαραία, ἓνα μικρὸ νησάκι μεταξὺ Σικελίας καὶ Β. Ἀφρικῆς! Ἐκτοτε πλέον δὲν θὰ ξαναεπέστρεφε στὴν ἔδρα του, ἐφ' ὅσον ἄρχιζε γι' αὐτὸν ἡ ἐπιτρεῖς ὀλόκληρες δεκαετίες ἀλλεπάλληλη ταλαιπωρία τῶν μαρτυρικῶν Ἐξοριῶν του...

Τὰ Χριστούγεννα τοῦ ἔτους 814 ὁ ἐξόριστος Ἅγιος Ἐπίσκοπος τῶν Σάρ-

δεων άνεκλήθη στην Κωνσταντινούπολι από τον νέο Αυτόκράτορα Λέοντα τον Ε΄, για να συμμετάσχη σε μία σύνοδο κατά των ιερών Εικόνων, στην παράφρονη προσπάθεια αναβιώσεως της καταδικασθείσης Εικονομαχίας! Ο Άγιος άντιτάχθηκε σθεναρώς στον αίρετικό Αυτόκράτορα με έξοχη θεολογική άπολογία ύπερ της τιμής των Άγίων Εικόνων, με άποτέλεσμα να έξορισθῆ για δεύτερη φορά, ύπερ Πίστεως πλέον, τὸ ἔτος 815, κατά πᾶσα πιθανότητα στην νῆσο Θάσο, ὅπου καὶ ἐδέχθη δύο σωζόμενες Ἐπιστολές από τον ἕτερο μέγα Ὁμολογητὴ Πατέρα της ίδιας ἐποχῆς Ἅγιο Θεόδωρο τὸν Στουδίτη.

Κατὰ τὴν διάρκεια της βασιλείας τοῦ ἐπομένου ἐπίσης εικονομάχου Αυτόκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Β΄, ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος ανακλήθηκε από τὴν δεύτερη Ἐξορία του, ὡμολόγησε καὶ πάλι θαρραλέα τὴν Ὁρθόδοξη Πίστι του ὑπερ των Ἁγίων Εικόνων καὶ ἐξωρίστηκε για τρίτη συνεχόμενη φορά στο νησι Ἅγιος Ἀνδρέας στο ἀκρωτήριο τοῦ Ἀκρίτα στην Μαύρη Θάλασσα.

Ἐκεὶ παρέμεινε για τρία τουλάχιστον χρόνια σε σκοτεινὴ φυλακή, ὅπου ἐδέχετο ἐπισκέψεις πιστῶν, τοὺς ὁποίους ἐστήριζε με κάθε τρόπο στην Ὁμολογία της Πίστεως. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ ἔτους 831, ὀλίγο πρὸ των Χριστουγέννων, ὁ ἐξόριστος Ἅγιος Ἐπίσκοπος ἐκλήθη στην νέα καὶ τελικὴ δοκιμασία του, ἡ ὁποία ἐπέστεψε ἔνδοξα καὶ μαρτυρικὰ τὴν πολὺπαθη ὁμολογιακὴ βιοτὴ του.

Ὁ Εἰκονομάχος Αυτόκράτορας Θεόφιλος τὸν κάλεσε σε ἀπολογία για τὴν ἔμμονή του στην Ὁρθοδοξία καὶ για τὸ ὅτι δεχόταν ἐπισκέπτες, τοὺς ὁποίους ἐστήριζε στο φρόνημά του. Τοῦτο θεωρήθηκε ἀσεβῶς ὡς παράνομη δραστηριότητα! Ὁ Ἅγιος προέβη σε νέα θαυμάσια Ὁμολογία ὑπερ των Ἱερῶν Εικόνων καὶ ἤλεγξε ἀποφασιστικὰ τὸν ἀσεβῆ Αυτόκράτορα για τὴν δυσσεβεία του. Ὁ Θεόφιλος σε ἓνα ξέσπασμα ἀσυγκράτητης ὀργῆς ἔδωσε ἐντολή να ραβδίσουν τὸν Ἅγιο με τετρακοσίους ραβδισμοὺς. Ὁ ραβδισμὸς με ὡμὰ βούνευρα σε ὅλο τὸ καρτερικὸ σῶμα τοῦ Ὁμολογητοῦ Ἱεράρχου ἐπανελήφθη μετὰ ἀπὸ ὀλίγες ἡμέρες, ἐφ' ὅσον διαπιστώθηκε ὅτι ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος παρέμενε ἀμετάθετος καὶ ἀσάλευτος στην Πίστι της Ἀληθείας. Ὅλο τὸ ἄχραντο σῶμα του, τὸ ὁποῖο μοσχοβολοῦσε εὐωδίαν Χριστοῦ, μεταβλήθηκε σε μία ἄμορφη δυσώδη πληγὴ, γεμάτη πῦον καὶ αἷμα. Σε αὐτὴ τὴν δεινὴ κατάστασι, ὁ Ἅγιος ἐρρίφθη ἀπάνθρωπα στην φυλακή, ἐντελῶς ἀδοθήτος καὶ ἀνεπιμέλητος. Τὸ μαρτύριο των φρικτῶν πόνων του διήρκεσε ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρες, ἐνῶ ὁ Ὁμολογητὴς των Ἱερῶν Εικόνων ἦταν ἤδη ἡλικιωμένος καὶ ἀνήμπορος 77 ἐτῶν!...

Τὴν ἐπομένη των Χριστουγέννων τοῦ ἔτους 831, ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος Σάρδεων παρέδωσε τὴν φωτεινὴ καὶ καθαρμένη ψυχὴ του εἰς χεῖρας Θεοῦ καὶ ἀμέσως τὸ καταπληγωμένο σῶμα του ἀκτινοβόλησε λαμπρὰ Φῶς Χριστοῦ

καὶ ξεχύθηκε μία ἄρορη εὐωδία θαυμαστὴ καὶ νικητικὴ!

Τὸ σεπτὸ σκῆνωμά του ἐπιτελοῦσε ἀναρίθμητα θαύματα. Σήμερα, ἡ θεία καὶ μυρίπνοος Κάρα του θησαυρίζεται στὸν μοναδικὸ Ναὸ ἐπ' ὀνόματί του στὸ Κερατοῖνι τοῦ Πειραιῶς, ὅπου συνεχίζει τὴν παροχὴ τῶν θείων χαρίτων καὶ εὐλογιῶν του!

Εἶθε ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος, ὁ πολυπαθὴς Ὁμολογητὴς Ἱεράρχης, νὰ μᾶς στηρίξει στὴν Ὁρθόδοξη Πίστι καὶ στὴν ἐνάρετη κατὰ Χριστὸν πολιτεία, ἐν ὑπομονῇ καὶ ἐλπίδι!

(*) Περιοδ. «Ἅγιος Κυπριανός», ἀριθ. 359/Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2010, σελ. 121-122. *Κύρια πηγὴ γιὰ τὴν ἀπόδοσι τοῦ Βίου ἀπετέλεσε ἡ εἰδικὴ Διπλωματικὴ Ἔργασία, ἡ ὁποία κατατέθηκε στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τῆς Πελαγίας Γαλανοῦ-Καραμπέρη, Ἡ Εἰκονομαχία καὶ ὁ Ἅγιος Εὐθύμιος Σάρδεων, Θεσσαλονίκη 2008, ἰδίως οἱ σελ. 92-100.*